

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De geomantia; de arte geomantiae - Cod. Karlsruhe 1769

[S.l.], [um 1600]

Canones quidam [...]. Liber ordine quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-250045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-250045)

adamussum omnibus, facile hanc non præcipites. Si quid aliud agis, scito non solam veri nihil prædicere te, sed etiam ludibrio futurum omnibus hominibus. Hæc passim inculco, quod sciam quosdam turpissimè hic lapsos, quod veluti securi iam sedecim pedibus, quod aiunt, figebant à scopo.

FINIS LIBRI TERTII.

CANONES QUIDAM SV-

PER AEGRITVDINIBVS, QUIBV

modis succurrendum agris sit ex aspe-

ctu signorum. Liber ordine
quartus.

PRAEFATIO.

SVLTVM hoc medicorum vulgus, quod nostro seculo sic videmus insolecere, atq; imponere nobis purpura sua, cum sibi ab autoribus suis præceptum sciant, vt absque Astro- rum consilio nulli medicetur: & tam longè à medicina est, qui Astrologiæ ignatus est, vt non medicus dici debeat, sed impotior. Tamen eò nunc ventum est: vt è centum vix vnum aut alterum reperias, qui verè sciat diiudicare, quo tempore que- libet medicina adhibenda sit. Quod fortassè mirum nõ est. Quid enim illis ocium esset, in Astrologia occupare se, quibus ocium non est, vt Galenum suum legant, & Hippocratem, sed ex tumultu agunt omnia: ac præscriptis quibusdam receptulis? Vidimus quendam apud Mogüntiacos non vulgatè, dixisses tertium Catonem, vel Galenum alterum, si quid ad artè faceret purpura. Hic cum esset

esset longè crassissimus, duobus utebatur receptis: quæ nescio è quibus exfuxerat chartis. inerat illis ellebori ʒ.ʒ. vel tantundem scamoneæ, ad laxandam aluum. Hæc alternatim ministrabat, non habita ratione, vel complexionis, vel ægritudinis: atque is nugis tantùm ad se corrasit nummorum, vt fundus iam vite aureorum relinqueret post se tria millia. Summam artis in eo collocabat, vt solueret aluum. Tantum in re medica valet purpura, & caperata frons. Hos neque monebimus, neque in viam reuocabimus homines crassos, & qui contemnunt etiam discere. Cæterùm aliis, qui futuri medici sunt, iis regulas præscribemus aliquot: vt missis veteribus nugis, discant è supernis confulere ægrotis. Compertum est enim quàm sapissimè, quod plures medici cum maximis ac potentissimis pharmacis non potuerunt, id simplici herbula perfecisse Astrologum, obseruato signorum accessu & recessu. Totum hoc, quicquid est, in Canones partiti sumus.

CANONES.

CANON primus. Quatuor signa sunt, quæ interiora respiciunt hominis. medici hæc spiritualia vocant membra. Ea sunt Cancer, Leo, Virgo, Libra. Ex iis autem Cancer hepar, pulmonem, & præcordia respicit. Leo stomachum & eius orificium. Virgo ima stomachi, ventrè, diafragma, & intestina. Libra lumbos, inferiora ventris, vmbilicum.

Canon secundus. Cancer, qui respicit pulmonem, ex ægritudinibus facit tussim, phthisim, pleurifim. Leo apostemata, icteritiam, febres, pestilentiam. Virgo tumorem ventris, hydropisim, lienteriam, colicam. Libra dysenteriam, dolorem ventris:

tris, & circa spinam dorsi. Idq; si prædicta signa in eas inciderint domos, quæ natura malæ sunt. Sunt autem hæ, Sexta, octaua, & duodecima ab ascendente, vel horoscopo.

Canon tertius. Natus in Tauro, vt plurimum veneno succumbit, melesicio, vel colica passione. Idq; in annis fatalibus, scilicet, sexto, octauo, decimo octauo, vigesimo, trigesimo secundo, quadragesimo quarto, iuxta reuolutionem anni duodecimi ab octauo natiuitatis supputando. Caterum, quoniam guttur respicit Taurus, hunc etiam ad squinantiam referunt, & apostemata omnia, vel vlcera quæ in gutture contingunt: quod vbi bene rescierit medicus, videat ne quid inconsulto, vel indiscretè exhibeat. Est enim hoc canonicum penè, vt peragrante signum aliquod Sole, vel potius Luna, quod signum membrum respicit, quod tunc languet in ea reuolutione, medicina ad hoc membrum non adhibeatur: aut sic adhibeatur, non vt sanet, sed vt foueat, ne in hoc peiorem in statum recidat, donec euolatus ex hoc signo fuerit Sol.

Canon quartus. Quibus stranguria molesta frequenter est, vel calculus, hi communiter nati sunt Sole in Ariete, vel Geminis, talemq; ægritudinem fortiuntur.

Canon quintus. Qui Pisces habuerint in exortu natiuitatis, vel in Piscibus nati sunt, iis timendæ infirmitates calidæ: vtputa febres calentes, torsiones ventris, venena, propter Libram dominum eius in octaua domo. Imminebunt tales ægritudines, partim ab scortis, vel malis mulieribus, vel aliunde, maximè in annis 44. 56. 68. quibus non longè etiam erit ab extremo die. Hæc multa sollicitudine obseruare oportebit diligentè medicum. Sunt & anni Scalares, & Climaſterici: vnde & *Anni scalare.*
septimus

septimus quisque annus iudiciarius etiam est. Tu igitur si vitam producere velis ad senectutē, quoties septimo vel nono cuilibet propinquas anno, si Marfilio Ficino, vel Firmico credis, consule diligenter Astrologum, vnde immineat tibi discrimen ediscito, deinde vel addito medicum, vel prudentiam & temperatiam accersito: sic obitū etiam naturalem differri posse, cum Astrologiæ machinis, tum præsiidiis medicorum. Neq; te pigeat perquirere ab expertis medicis, quæ naturaliter tua sit diæta, & ab Astrologis, quæ stella vitæ fauceat, & eam ad Lunam compone. Idem, in principio agritudinis respicias Solem in die, vel Lunā in nocte. Si impediti fuerint maxima cura habēda est super agrotō. Idem timetur in agritudinibus cum Luna, & dominus ascendens fuerint in octaua, quæ mortis dicitur, impediti. Nam hīc desperandum erit, nisi diligentia experti medici notetur. Hæc & multa alia sollicitudine obseruare oportebit diligentem & solertem medicum.

Canon sextus. Nato in Capricorno, infirmitates parit Leo in octaua, videlicet torsiones stomachi, pleuresim, tussim, & hepatis incētionem, apostemata stomachi. Quod si in Julio accidant hæ infirmitates, id est, quando in Leone versatur Sol & Luna, malū ipsum conduplicat. Porro in curatione hīc euitandi sunt dies Mercurij, propter Geminos in sexta: dies Solis, propter Leonem in octaua: dies Iouis, propter Sagittariū in duodecima domibus.

Canon septimus. Peripneumoniam facit Cancer, Sole existente in Sagittario, similiter & hecticam, & inflationem pulmonis. Et si Saturnus in Sagittario repertus fuerit, pedum inflationes, podagram. Saturnus in Cancro, dolorem mentulæ & genitalium, ac testicularum.

Canon

Canon octauus. Scorpius chiragram, sciaticâ, & dolorem capitis aliquando facit. Si Saturnus in eodem, in cauillis cruciatum. Præstabitur igitur diæta talis. Non abluant capita diebus Martis: neq; balneis vtantur calidis. Sole in Ariete existente, ne incidant cephaliam: quod tum capitale periculum imminet, nepe phrenesis, vel mania. Et quia semper dies, menses, & anni mali obseruandi sunt, his potissimum à calidis temperent. Ad subuersionem hypochondriorum dies auspiciati sunt Iouis, Lunæ, & Solis. Infelices, Martis & Mercurij. Respicit autem verenda Scorpius, neque illis ergo medicandum est Sole existente in Scorpione.

Canon nonus. Qui in Virgine habent horoscopum, aut in Virgine nati sunt, frequenter naturalem infirmitatem habent crurū, aut purè repletos pedes, aut crura saniem profluentia, seu genas vomitibus obstitas, vel maxillas. Similiter & vehementes capitis dolores, humoribus ex pedibus exhalatibus ad caput: qui tamē mox sedantur, inciso tumore, & hoc plus Saturno in Virgine natiuitatis tempore. Id si diligenter obserues, videbis naturalem esse ægritudinē, & plerūque ineuitabilem, & propterea naturali signorum obseruatione depellenda est. Arcendi igitur huiusmodi à balneis sunt, siue aqueis, siue sudatoriis. Quod si omnino vitari non potest, ipsi tamen dies vitentur Saturni & Martis, & prædicti menses, & anni mali, fortius tunc, quàm alio tempore sua effuriētibus venena. Temperent etiam à fructibus autumnalibus.

Canon decimus. In Leone natis, in fausti dies sunt Saturni & Iouis: quod in diæta obseruandum est. Obsunt omnia acuta & piperata illis. Insuper & nulla propinanda potiones sunt. Vbi verò ex Leone venerit Sol ad Capricornum, vel ad Pisces, rursum

rursum vitandi sunt saliti pisces, & diminutio sanguinis.

Canon vndecimus. Sole in Ariete existente, agrotare si cœperit quis, atque medicus fueris adhibitus (solet hic in primis gignere capitis dolores, & scotomiam) vide ne balnea adhibeas calentia, vel astuaria calida, propter Martem, & id multò amplius in Octobre cum Scorpium possederit Sol. Neque in diata carnes adhibebis mutonum, arietum, & agnorum. Sed neque caput abluï permittes die Martis, & Mercurij. quòd Mercurius sit dominus domus sexta, id est Virginis, & Mars occultè, cum ibi gaudeat, & Scorpius in octaua, tunc ægritudinè promouent, nò solùm quia infirmitatis mansio est sexta, sed quia Virgo etiam est signum frigidum, siccum, terreum, & melancholicum. Spes tamen est, quia non decedet ægrotus. Et si Scorpius, vt iam dictum est, occupauerit octauam, id est mortis: & quia Mars est dominus eiusdem signi, nihil efficit: quia nullus Planeta malus nocet in domo propria: maximè verò ne gladio pereat, qui huiusmodi est. Post conualescentiam præcipiendum est ægrotò, ne Sole existente in Piscibus, quæ duodecima est ab horoscopo, itineri se committat: neque negotium sibi faciat cum notariis, scribis, sculptoribus, aurifabris. Item ab Virginibus & equis temperet. Sunt enim hæc omnia à quibus infirmitas expectatur, propter domum sextam, quæ est infirmitatis, maximè in Augusto, Sole Virginem peragrante.

Canon duodecimus. Summopere etiam obseruandus est annorum ordo ipsius ægroti. Semper enim septenarius & nouenarius annorum numerus exitialis est. & vocantur ab Astrologis, vt præscriptum est, ij anni Hebdomatici, Enneatici, vel

Climacte

anni Hebdo-
matici.

ranterprehendes, atque sic etiam operari potes in reliquis signis, quomodo confortantur ex similibus signis ægritudines, & ex contrariis curantur.

Canon decimusquintus. Ita secundus dierum numerus, id est, dies decimusquartus, certum iudicium facit: quòd tunc plena est Luna, nō tam propter crīsim, quā Luna etiam influentiam, quæ hīc est opposita, quemadmodum Aries & Libra, Taurus & Scorpio.

*edicinarum
ministratio.*

Canon decimussextus. Habent & sua signa medicinæ ipsæ. Neque enim indifferenter quolibet tempore quæq; ministranda sunt, sed alia gargarismarum, alia suffumigiorum, alia potionum tempora sunt, & ne prolixior sim, singula in vnum canonem comprehendam. Luna si fuerit in Ariete, Leone & Sagittario, corroborare licebit, quæ in homine est virtutem attrahendi, retentiua in Virgine & Tauro, digestiuam verò in Geminis, Libra & Capricorno. Gargarismata, vomitiua, suffumigia ministranda sunt Luna existente in Ariete: & fortasse etiam in Tauro gargarismata tantum. Et solutiua in Scorpione per potionem, per electuarium in Cancro, per pilulas (si placet) in Piscibus. In Geminis & Aquario trīfera, ac medicina confortatiua. In Libra etiam vel Scorpione enemata, siue clisteria.

Canon decimusseptimus. In purgationibus etiam Luna respectus est habendus, & aspectus illius. Eadem enim existente in Cancro, & habente aspectum trinum vel sextilem cum Venere, licebit purgare choleram. Cum Sole phlegma, & cum Ioue melancholiam, atque hoc si vel bolos administraueris, vel pilulas. Si autem per potionem volueris purgare, eisdem vtere aspectibus in Scorpione.

Idem

Idem fac in Piscibus per pilulas. Et si duæ Planetæ eodem tempore in aspectibus fuerint cum Luna, poterunt propinari duæ purgationes. Exēpli causa: Si Luna cum Venere & Sole per trinum vel sextilem fuerit, simul cholera, etiam phlegma repurgari poterit.

Canon decimus nonus. Quibus Mars in radice natiuitatis in Ariete, vel eius triplicitate est, cholericus sunt: his vt plurimum febres imminēt calidæ, ex abundantia cholera, phrenesis, pustulæ sanguinea, impetigo, anthrax, & quæ carnē absorbet ac glutunt, sacer ignis. Quæ si vitati prorsus nō possunt, sanè adhibenda medico siue chirurgico cura est, vt per regulas, quas dixi de signorum qualitatibus, abigat ægritudinem.

*Cholerici in
firmitates.*

Canon vigesimus. Par ratio eorum, qui Mercurium habent perperam locatum in domo Martis: id vbi deprehenderit in natiuitate, elicies inde febres calidas, vomicas, sanguineas, cancrum, morbum regium, ignem sacrum, caliginem oculorum præmaturam, præterea cogitationes, & conturbationes horrendas: nisi Lunæ accesserit temperamentum, vel Veneris, in diētis signis vel locis, idq; in cholericis.

Mercurialis.

Canon vigesimusecundus. Phlegmaticorum alia infirmitates sunt. His accidunt frequenter febres, quas vocant quotidianas, plurimum molestantur frigore. Quod ipsum ex vrina perspicitur: quæ si spissa ac cruda frequenter est, iis indicium exercitium est: vtq; caueant à carnibus pinguibus & porcinis, seruent se à caseo, à lacte, medulla, & cerebro animalium.

Phlegmaticorum.

Canon vigesimustertius. Saturnus ex ægritudinibus facit cum Luna epilepsiam, atram bilem, lepram, fistulam, morpheam, podagrā, & frequen-

Melancholicorum.

ter passiones cronicas. Quæ ubi acciderint, tractum ac remissè agendum est, nec in huiusmodi reluctari astris debes, nisi talis medicina sit, quæ omnibus viribus nitatur expellere egritudinem, atque hanc radicitus euellat. Item si quis nascitur in coniunctione Solis & Lunæ, semper illa natiuitas censetur mala. nam facit periculosos in senio, spaticos, valetudinarios, caducos, aut mentis insaniam, & tales ægritudines quæ à medicis difficulter curari possunt.

Canon vigesimusquartus. Licebit ex cursu Solis diuinare ægritudinem, si mensẽ attendamus in quo natus est quis. Verbi causa. Natus est aliquis in Scorpione, imminet illi ægritudo scapularum, chiragra, manuum seu digitorum contractio. Si mulier sit, dolor splenis & stomachi. His qui in Cancro nati sunt, impetigo, vlcera, pustulæ: maximè etiam si ascendentem habeant Cancrum. Fœminis tormina intestinorum, & pericula ex aquis. Habentibus Taurum, infirmitates circa guttur, pleraque etiam alia corporis tormenta: & hoc præcipue in annis & mensibus præscriptis malis. Sic Leonem habentibus, stomachi dolores. Et Aquarium, quos interdum febres diuexabunt diuturna: id quod etiam in præcedentibus obiter tetigimus.

Canon vigesimusquintus. Illud etiã præcipuum est, non tam ægroto conferens, quàm medico, videlicet, si ægroto in septima habet Saturnum vel Martem; conuenit hinc prorsus, neque medicum adhibere, neque medicinam: & si etiam infelix sit dominus eius domus. Sic placitum est Galeno. Item si Saturnicus sit, vel Martialis medicus ipse, qualis tandem ægroto sit: compertum est huiusmodi in perniciem esse natos humani generis. Impossibile

bile enim est, vt vnquam sanent, vel prosperè agât aliquid, nisi in prophanis & rusticis fortasse hominibus. Talem nouimus virum sanè doctũ, & apud Principes celeberrimum: quantum ad artem quidem spectabat, nihil illi deerat: verùm sacerdotibus, nobilibus, principibus ecclesiasticis adhibitus, nihil vnquam probè egit, semper arte sua frustrabatur, ac magnam eorũ partem peremit. apud prophanos verò nullum illi negotium erat. Vides igitur quid in his atque aliis valeant astra. Id ausim polliceri: si quis Martem habeat cum Venere in sexta, hunc futurum medicum præstantissimum, neque se alio artificio occupare debet huiusmodi. Possem eius rei etiam testes citare tibi viros graues & medicos, quibus quidem procliuè est sanare, & citra omnem operam: quibusdam tam graue, vt vix omnibus conatibus aliquid possint. quorum nomina ideo subticemus: ne cuiquã obtrectari videamur. Hæc dicta summam sint, non quò hîc singulatim exponamus omnia. Quis hoc tam breuibus possit? Sed quò ansam præbeamus medicis, vt perspecta vtilitate Astrologiæ, hanc incipienti ambabus, quod aiunt, manibus complecti, & non solùm è præscriptis hominum præceptiunculis discant opem languentibus ferre, sed suo ipsorum ingenio dispensare sciant quæque, absque etiam medicina. Non omnes tales ægroti sunt, qui perferre pharmaca possunt. Plariq; diæta, plariq; obseruatione signorum adduci possunt eò vt reualecant. Rideant nos qui velint, maximè à μὲν οὐδὲν ἀγροί illi, nos sanè sincero animo hæc scripsimus, exhibituri propediem maiora. Sic placitum erat primò exponere generalia, postmodum ea ex quibus summa rei propendet.

Nati medici

EPITOME, QUID QVIS QVE

Planetarum in naturis & hominum qualitatibus agat.

MACTENVS ex membrorum dispositionibus conati sumus ventari hominum ingenia, nunc penitus rem ipsam scrutantes, ad Planetas diuertimus, vt si quid fortè in antecedentibus, vel prætermisum est, vel frigidè & ofcitanter dictum, id liquere possit ex consideratione Planetarum. Si cui tam varium est (vt inquit Propheta) humanum cor, atque plæraque inscrutabile, quantò magis neruis omnibus conandum, omnis tentanda via est, vt peruium fiat tandem, simulatque scrutari possit. Addit ad conatum aliquid, dum alia atque alia via tentatur id quod in manibus est, si enim vnum non successerit, alterum sanè vix potest non euenire. Sic quod Physionomia non quiuimus, id pro viribus præstabimus in Astrologia naturali, atque id succinctissimè. Neque me clàm est, quod & ab aliis hæc tractata dudum, & fusius dicta sunt. Sed quod illi prolixis ambagibus, id nos per compendium absoluiimus. Aqua autem laus est, primum rei alicuius esse autorem, atque sic tradere inuentum, vt ab pluribus succinctè possit, & per compendium intelligi. Et ne verbosior sim dū vitare volo multiloquium, precium operæ est, cuiusnam naturæ sit quibbet Planeta explicare. Sol natura sua calidus. Luna minus calida, sed humectior. Saturnus frigidus & siccus. Iupiter calidus & humidus. Mars calidus & siccus. Mercurius anceps est. Et ne quid hîc immoremur diu, Mars semper calidus quidem, interdum minus, interdū acrius, alioqui tamen temper siccus. Id quod procliue est cernere

natura Planetarum.

cernere in circulo augis in signo humido, &c. tūc enim solus humidus est, iuxta quod vel plura habuerit testimonia humectationis. In qualitatibus verò actiuis vigoratur, cū fuerit ascendens in circulo augis. Iupiter & Venus temperatè calefaciunt & humectant: Venus tamen cum temperata frigiditate. Sin autem fuerint ascendentes, roboratur temperamentum caloris vtriusque naturalis vicissim: si descendentes sint, humiditas eorum vigoratur naturalis. Idem de Sole. De Mercurio secus sentiendum. hic cū neque siccus admodum sit, neque multum etiam gelidus, ascendens tamen calidior efficitur, & grauitate, & siccitate siccus. E diuerso descendens, humidior, pauco permixtus frigore: alioqui tamē plus omnibus aliis mobilior, iuxta naturam signi, & loci in quo est. Iam si iudicium ferre volueris, Planetā ipsum specta dominum natiuitatis. Verbi causa. Demus Solem esse in Leone tempore natiuitatis Petri: vbi nulli refragari licebit, quoniam futurus calidus sit Petrus: & aliquantisper siccus, atque ideo prudentem, sapientem, honestum, superbum facit, gloriam & imperium communiter consequentem. Et cæterorum Planetarum dominus est Sol, & in medio locatus tanquam rex eorum. Aliud. Sit Lunaticus quispiam. Luna humida est, modicum calefacit, erit igitur natus ille huiuscemodi obnoxius epilepsiæ, morbo caduco. Ita si Saturno fuerit subiectus aliquis, hic infrigidat, simulatque exsiccatur: facit ob hoc contemptibilem, cogitandum, tristem, deiectum, solitarium, timidum, suspiciosum, inuidum, & infœcundum. Iupiter, quia temperatè calefacit, & humectat: largitur itaque prudentiam, concordiam, religionem, honestatem, benignitatem. Mars simul & exsiccans, &

*Iudicium q̄
modo ferent*

comburens, succendit choleram, furorem, praebet audaciam, robur, superbiam, importunitatem, insolentiam. Venus, quia parum calefaciens, sed plus æquo humectans, efficit potorem, ociosum, venereum, mansuetum, iustorem, &c. Solus Mercurius, vt diximus, vti Verumnus quispiam, nunc sicus, nunc humidus & frigidus, instabilia operatur, atq; idè interdum pessima. Porro dominum ipsum naturitatis, qualitercunque hunc deprehendere oporteat, in sequentibus trademus. Hæc vt non commentarios scribamus, sed rudimenta per compendium dicta sufficiant.

F I N I S L I B R I I I I I .

I N A S T R O L O G I A M N A -
T V R A L E M I O A N N I S
I N D A G I N E ,

*
P R A E F A T I O .

T E M E R A R I V S fortasse videri possem, si id conarer ego quod ante me pauci fecerunt in discutienda Astrologia naturali. Video enim omnes aliò deflexisse animū, ad theoricem videlicet, quòd ciuilior paulò illa sit: paucos qui naturam, ac temporum mutationes sequuti, naturalibus vestigijs incesserunt. Iulius enim Firmicus cum in hac, atque artificiali arte adè primus, & post se reliquerit neminem præstantiorem, non tam obiter tractauit, quàm etiam data opera dissimulauit: fortasse quòd non adè multi negotij sit, naturalem Astrologū euadere, maxima verò laus præstare in artificiali. Cùm reuera (pace dixerim doctissi

ius Firmi-

rologia na-
alis præ-
stior.

admodum